Değişen Sağlık Gereksinimleriyle
İç Hastalıkları Hemşireliği

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba AYDEMİR

Vizetek
Yayıncılık

Değişen Sağlık Gereksinimleriyle İç Hastalıkları Hemşireliği

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba AYDEMİR

Yazarlar
Arzu ŞİRİN - Asiye TAN - Didem SARIMEHMET - Dilan Deniz AKAN - Elif KAYA
Feride GÖR - Gözde EKŞİ - Gülşah SARI - Hatice AĞRALI - Kılıç EREN
Ömer Fahri ÖZDEMİR - Ömer ÖZTÜRK - Pınar ERMAN - Semanur BİLGİÇ
Serhat GÜLPINAR - Şerife ÇETİN - Tuğba AYDEMİR

E-ISBN: 978-625-382-506-5
DOI: 10.54637/vizetek.9786253825065

Copyright © Vizetek
Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.
Bu kitap, elektronik (e-kitap) formatlarında yayımlanmaktadır.
Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Tasarımcısı / Koordinatörü: Büşra KULAKSIZ
Kapak Tasarımı & Dizgi-Mizanpaj: Samet TORUN
Yayım: Ankara | Ekim, 2026

Materyal Türü: Elektronik Kitap (Çevrimiçi / Web tabanlı)
Elektronik Yayın Formatı: PDF Elektronik
Yayın Tipi: Adobe Ebook Reader

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA
Tel.: (0312) 482 00 11
Web: www.vizetek.com.tr
E-mail: vizetekyayincilik@gmail.com
Yayıncı Sertifika No: 41575

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

Değişen Sağlık Gereksinimleri ve
İç Hastalıkları Hemşireliğinin Geleceği 3
Tuğba AYDEMİR

2. BÖLÜM

Yaşlanan Nüfus ve Geriatrik İç Hastalıkları Hemşireliği..... 19
Serhat GÜLPINAR

3. BÖLÜM

Multimorbidite, Polifarmasi ve Bireyselleştirilmiş Bakım..... 44
Dilan DENİZ AKAN

4. BÖLÜM

Birey Merkezli ve Değer Temelli Hemşirelik Bakımı 62
Şerife ÇETİN

5. BÖLÜM

Geçiş Bakımı, Güvenli Taburculuk ve Bakım Koordinasyonu..... 75
Asiye TAN

6. BÖLÜM

İç Hastalıkları Hemşireliğinde Palyatif Bakım Yaklaşımı 97
Pınar ERMAN
Semanur BİLGİÇ

7. BÖLÜM

Palyatif Bakımın Erken Entegrasyonu 111
Eren KILIÇ

8. BÖLÜM

Afetlerde Kronik Hastalık Yönetimi.....135
Elif KAYA

9. BÖLÜM

Dijital Sağlık ve Hemşirelik Bakımının Dönüşümü 149
Gülşah SARI

10. BÖLÜM

Kronik Hastalıklarda Teknoloji Destekli Öz Yönetim.....162
Gözde EKŞİ

11. BÖLÜM

İç Hastalıkları Hemşireliğinde Yapay Zekâ Destekli Bakım: Klinik Uygulamalar, Kronik Hastalık Yönetimi ve Etik Sorumluluklar.....184
Arzu ŞİRİN

12. BÖLÜM

Dijital Sağlık Çağında Dezavantajlı Kronik Hastalarda Sağlık Okuryazarlığı Sorunları ve Hemşirelik Girişimleri.....210
Hatice AĞRALI

13. BÖLÜM

Terminal Dönemde Ağrı Yönetimi: Farmakolojik ve Non-Farmakolojik Yaklaşımlar 237
Feride GÖR
Ömer ÖZTÜRK

14. BÖLÜM

Aritmili Hastalarda Semptom Yönetimi ve Tedavi Sürecinde Hemşirelik Bakımı: Güncel Yaklaşımlar 264
Ömer Fahri ÖZDEMİR

15. BÖLÜM

Diyabet Yönetiminde Hemşirelik Bakımı: Kuram ve Modellerin Klinik Entegrasyonu 282
Ömer ÖZTÜRK
Feride GÖR

16. BÖLÜM

GUT Hastalığı ve Güncel Hemşirelik Yaklaşımları 307
Semanur BİLGİÇ
Pınar ERMAN

17. BÖLÜM

Hipotiroidide Değişen Sağlık Gereksinimleri ve Hemşirelik Yaklaşımları.....328
Didem SARIMEHMET

ÖN SÖZ

Sağlık paradigmasında yaşanan değişimler, bireylerin ve toplumların sağlık gereksinimlerini dönüştürmekte ve hemşirelik uygulamalarına yeni sorumluluklar yüklemektedir. Yaşlanan nüfus, kronik hastalıkların artışı, multimorbidite, polifarmasi, çevresel tehditler, afetler, sağlık eşitsizlikleri ve teknolojik gelişmeler, hemşirelik bakımının kapsamını genişleten başlıca etkenlerdir. Günümüzde sağlık hizmetlerinin amacı yalnızca hastalıkları tedavi etmekle sınırlı olmayıp hastalıkların ilerlemesini önlemeyi, komplikasyonları azaltmayı, bireyin işlevselliğini korumayı, öz yönetimini güçlendirmeyi ve yaşam kalitesini artırmayı da kapsamaktadır.

Bu dönüşüm, iç hastalıkları hemşirelerinin rol ve sorumluluklarının gelişmesini gerekli kılmaktadır. Hemşireler; bireylerin sağlıkla ilgili karar süreçlerine katılımını destekleyen, sağlığı geliştirici davranışları güçlendiren, bakımın sürekliliğini sağlayan ve sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştıran profesyonellerdir. Bu roller; kanıta dayalı uygulama, eleştirel düşünme, etkili iletişim, disiplinler arası iş birliği ve liderlik becerilerini de beraberinde getirmektedir.

Dijital sağlık teknolojileri, hemşirelik bakımının sunulma biçimini dönüştüren önemli unsurlardan biridir. Hemşirelerin bu teknolojileri güvenli ve etkili biçimde kullanmaları, dijital sağlık sistemlerinin geliştirilmesine katkıda bulunmaları önem taşımaktadır. Ancak teknoloji, hemşirelik bakımının temelini oluşturan özen, şefkat ve insan odaklı yaklaşımın yerini almamalı; klinik karar verme süreçlerini ve terapötik hemşire-hasta ilişkisini desteklemelidir.

Değişen sağlık gereksinimleri, hemşirelerin güncel bilimsel kanıtları uygulamaya aktarabilen, yeni gereksinimleri öngörebilen ve karmaşık sağlık hizmeti sistemlerinde liderlik üstlenebilen profesyoneller olmalarını gerektirmektedir. Bu doğrultuda kişi merkezli, bütüncül ve ilişki odaklı bakım anlayışının benimsenmesi; bireyin gereksinimlerinin, tercihlerinin ve değerlerinin dikkate alınması büyük önem taşımaktadır.

Değişen Sağlık Gereksinimleriyle İç Hastalıkları Hemşireliği adlı bu kitapta, değişen sağlık gereksinimleri doğrultusunda iç hastalıkları hemşireliğinin güncel rol ve sorumlulukları ele alınmıştır. Kitabın 17 bölümünde; yaşlanan nüfus, multimorbidite, polifarmasi, kişi merkezli ve

değer temelli bakım, afetlerde kronik hastalıkların yönetimi, dijital sağlık, teknoloji destekli öz yönetim, palyatif bakım, geçiş bakımı ve bakım koordinasyonu gibi konular incelenmiştir. Ayrıca diyabet, gut, hipotiroidi ve aritmilerde güncel hemşirelik yaklaşımlarına yer verilmiştir.

Kitabın, hemşirelik alanındaki bilimsel bilgi birikimine katkı sağlamasının yanı sıra kanıta dayalı uygulamaların geliştirilmesine ve değişen sağlık gereksinimlerine yönelik farkındalığın artırılmasına destek olmasını diliyorum. Eserin hemşire meslektaşlarımıza, akademisyenlere, eğitimcilere ve hemşirelik öğrencilerine yararlı olmasını temenni ediyor; hazırlanmasına katkıda bulunan tüm bölüm yazarlarına ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

1. BÖLÜM

DEĞİŞEN SAĞLIK GEREKSİNİMLERİ VE İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİNİN GELECEĞİ

Tuğba AYDEMİR[1]

Giriş

Sağlık hizmetleri, toplumların demografik yapısı, hastalık örüntüleri, teknolojik gelişmeler, çevresel değişimler ve bireylerin sağlık hizmetlerinden beklentilerindeki dönüşümler doğrultusunda sürekli olarak değişmektedir. Geçmişte sağlık hizmetlerinin önemli bir bölümü akut hastalıkların tanılanması ve tedavisine odaklanırken, günümüzde kronik hastalıkların giderek artması, bireylerin daha uzun süre yaşaması ve aynı bireyde birden fazla sağlık sorununun eş zamanlı görülmesi, sağlık bakımının sürekliliğini ve bütüncüllüğünü daha önemli hâle getirmiştir. Bu dönüşüm, yalnızca sağlık sistemlerinin işleyişini değil, sağlık profesyonellerinin rollerini ve sorumluluklarını da yeniden şekillendirmektedir.

İç hastalıkları hemşireliği, söz konusu dönüşümden doğrudan etkilenen hemşirelik alanlarından biridir. İç hastalıkları hemşiresi; farklı yaş gruplarında akut ve kronik sağlık sorunları bulunan bireylerin değerlendirilmesi, bakım gereksinimlerinin belirlenmesi, tedavinin güvenli biçimde uygulanması, komplikasyonların önlenmesi, bireyin öz bakımının desteklenmesi ve sağlık sonuçlarının iyileştirilmesinde önemli bir role sahiptir. Bununla birlikte, günümüzde hemşirenin rolü yalnızca hastane ortamında tedavi ve bakım uygulamalarını gerçekleştirmekle sınırlı değildir. Hemşirelerden aynı zamanda bireyin sağlık gereksinimlerini öngörmesi, bakımın farklı basamakları arasında koordinasyon sağlaması, birey ve ailesini güçlendirmesi, dijital teknolojileri etkili ve etik biçimde kullanması, sağlık okuryazarlığını desteklemesi ve değişen sağlık tehditlerine karşı hazırlıklı olması beklenmektedir.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Zübeyde Hanım Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu. ORCID: 0000-0002-2496-5304.